

Guia per al disseny de cursos en línia

cent.uji.es

Versió 1.1.2. Primera versió 2020-02-25. Darrera actualització 2020-08-25

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Aquest document té per objectiu servir d'ajuda al professorat de l'UJI que vol utilitzar l'Aula Virtual per a la seua docència a distància o semipresencial, o com a complement de la docència presencial, tant si encara no ha dissenyat el curs com si ja utilitza l'Aula Virtual i vol considerar opcions de millora.

Els criteris llistats, que poden ampliar-se encara més si es desitja, comprenen els aspectes bàsics del disseny d'un curs en línia. S'han agrupat en quatre àrees principals:

- Secció A: PRESENTACIÓ DEL CONTINGUT
 - Estructura del curs i objectius
 - Materials didàctics
- Secció B: INTERACCIÓ I COL·LABORACIÓ
 - Estratègies de comunicació docent
 - Desenvolupament d'una comunitat d'aprenentatge
- Secció C: ACTIVITATS D'APRENTATGE I AVALUACIÓ
 - Avaluació efectiva
 - Acompanyament i retroacció
- Secció D: ACCESSIBILITAT

Marqueu la casella de verificació a l'esquerra d'aquells criteris que penseu que el vostre curs ja compleix. Per als criteris que no heu tingut en compte en el disseny inicial del curs, en la columna dreta podeu anotar el número i la descripció concreta d'aquelles accions de millora que voleu dur a terme, p. ex.: «3. Incorporar en el programa la temporització de les activitats».

Al final de cada secció podeu afegir altres observacions que considereu rellevants.

Ompliu les dades del curs que voleu revisar:

Data de revisió:	
Docent que fa la revisió:	
Nom del curs:	
URL o ID del curs:	

Secció A: PRESENTACIÓ DEL CONTINGUT

Estructura del curs i objectius		Pla d'acció
☐	1 El contingut està dividit en unitats didàctiques, seqüenciades en una progressió lògica. Les seccions tenen títols i subtítols descriptius (més enllà de «Tema 1»).	
☐	2 S'inclou una secció general d'informació del curs que incorpora, almenys: <ul style="list-style-type: none">• Programa del curs.• Fòrum d'avisos i notícies (per a donar la benvinguda al curs, comunicar canvis de dates, absències, canvis d'unitat didàctica, recordatoris, nous cursos amb formació complementària, etc.).• Fòrum de tutories (per a gestionar les consultes de manera pública). Opcionalment –especialment en els cursos que es desenvolupen completament en línia– pot incloure-hi un fòrum social o de presentació de les persones participants.	

☐	3	<p>El programa del curs està detallat i conté, almenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informació bàsica de l'assignatura (nom, codi) • Objectius o competències • Metodologia • Temporització • Activitats i avaluació • Programari específic o altres requeriments tecnològics • Coneixements previs recomanables 	
☐	4	<p>El contingut, les activitats d'aprenentatge i l'avaluació estan alineats amb els objectius o competències del curs.</p>	

Materials didàctics		Pla d'acció	
☐	5	<p>El professorat s'ha assegurat que té els drets de propietat intel·lectual necessaris per a utilitzar els materials en el curs.</p>	
☐	6	<p>Es prioritza l'ús de materials amb llicències obertes, formats estàndard i programari lliure, sempre que siga possible.</p>	
☐	7	<p>S'utilitzen materials en formats adequats (narratives escrites, presentacions de diapositives, vídeos, podcasts, webs, tutorials, articles, casos d'estudi, infografies, gràfiques, etc.), alineats amb els objectius i continguts del curs.</p>	

☐	8	Quan s'utilitzen materials disponibles a través de subscripcions a revistes científiques o bases de dades en línia, es proporcionen les instruccions necessàries (p. ex.: VPN).	
☐	9	En el cas de programari addicional, aquest és preferiblement compatible amb diversos sistemes operatius i es proporcionen els enllaços i possibles costos en les activitats on cal usar-lo.	
☐	10	S'identifica el pes dels fitxers grans per a ajudar l'alumnat a considerar el temps i cost de descàrrega o es proporcionen alternatives més lleugeres.	
☐	11	Els materials –textos, vídeos...– es divideixen en segments d'una mida adequada per a facilitar la seua utilització. Per regla general, els vídeos no tenen una durada de més de sis minuts (els vídeos més llargs s'han dividit o s'indiquen els minuts més rellevants).	
☐	12	No s'exigeix l'ús d'aplicacions o serveis externs no autoritzats per la Universitat que puguin comprometre la privacitat i la protecció de les dades personals de l'estudiantat.	

Observacions

Secció B: INTERACCIÓ I COL·LABORACIÓ

Estratègies de comunicació docent		Pla d'acció
☐	13 El professorat inicia la comunicació abans de la data de començament del curs presentant-se, donant la benvinguda a l'alumnat, invitant-los a posar-se en contacte si tenen qualsevol dubte i proporcionant-los informació per a començar el curs (estructura, metodologia, primers materials, etc.).	
☐	14 El professorat proporciona la seua informació de contacte (hores de tutoria, telèfon, correu, etc.), a través del seu perfil, a través del programa del curs o en un altre lloc dins del curs. El curs inclou opcions per al contacte regular i efectiu amb el professorat utilitzant una varietat d'eines o mètodes de comunicació –síncrons o asíncrons, segons calga–, com ara fòrum per a la tutoria pública, diàleg per a la tutoria privada, correu electrònic per a consultes privades, missatgeria interna, videoconferència, etc. Quan cal una comunicació síncrona (telèfon, videoconferència, etc.), es tenen en compte els diferents fusos horaris de les persones participants.	
☐	15 El professorat es posa en contacte de manera privada amb l'estudiantat que no ha participat en les activitats de la primera o primeres setmanes del curs per a animar-lo a participar i determinar el seu estat en el curs. I, en successives ocasions, si detecta estudiantat que deixa d'estar present al curs.	

☐	16	El professorat conclou el curs fent una valoració del treball realitzat i proporciona informació sobre les possibilitats per a continuar ampliant la formació relacionada amb la temàtica o sobre com poden aplicar el que s'ha après en diversos contextos professionals.	
---	----	--	--

Desenvolupament d'una comunitat d'aprenentatge		Pla d'acció	
☐	17	El curs inclou recursos i activitats dissenyats per a construir un sentiment de pertinença a la comunitat i afavorir un clima de confiança (p. ex.: un fòrum de presentació a l'inici del curs, activitats per a trencar el gel, fòrums de debat, treballs en equip, activitats amb retroacció dels iguals, etc.).	
☐	18	Especialment per a la docència en línia (també per a la semipresencial, si no s'ha programat una sessió presencial a l'inici del curs), s'anima l'estudiantat a iniciar el contacte amb la resta de participants al començament del curs a través d'una activitat de presentació.	
☐	19	S'anima l'estudiantat a reforçar la seua presència en línia a principi de curs amb la inclusió d'informació personal en el seu perfil, com ara una foto seua, enllaços a pàgines personals o descripció d'interessos.	

☐	20	<p>S'anima l'estudiantat a compartir els seus coneixements i recursos complementaris en les seues intervencions durant el curs, així com a reportar errades en el curs, si en troba.</p> <p>El professorat també aporta la seua experiència i punt de vista sobre la temàtica del curs.</p>	
☐	21	<p>Les activitats de col·laboració reforcen el contingut del curs i els objectius d'aprenentatge i al mateix temps afavoreixen el desenvolupament d'habilitats socials, com ara el treball en equip, la cooperació, la negociació i la construcció de consens.</p>	
☐	22	<p>En els treballs en grup s'especifica com es formen els grups, es defineixen les tasques, les expectatives de participació i dels productes finals que cal lliurar, així com si la qualificació és compartida per a tots els membres del grup, si hi ha avaluació d'iguals o autovaluació, etc.</p> <p>Opcionalment, el professorat pot facilitar un espai per a poder treballar en grup (com ara, un fòrum, una carpeta o un document compartits en Google Drive).</p>	

Observacions

Secció C: ACTIVITATS D'APRENENTATGE I AVALUACIÓ

Avaluació efectiva		Pla d'acció
☐	<p>23 El sistema d'avaluació figura en el programa, es coneix des de l'inici del curs i inclou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calendari de les activitats que s'han de realitzar. • Hores estimades de dedicació de cada activitat. • Ponderació dels elements de qualificació o activitats per a la nota final. 	
☐	<p>24 S'utilitzen diversos tipus d'activitats d'aprenentatge adequades als objectius (p. ex.: pluja d'idees, debat, <i>webquest</i>, estudi de cas, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge basat en reptes, aprenentatge-servei, aprenentatge basat en jocs, <i>role playing</i>, entrevista, anàlisi comparativa, etc.), distribuïdes en el temps i seqüenciades en ordre lògic, que promouen tant l'aprenentatge actiu – incrementant progressivament els nivells de responsabilitat que té l'estudiantat sobre el propi aprenentatge–, com les habilitats de pensament d'ordre superior (analitzar, avaluar, crear).</p>	
☐	<p>25 El sistema d'avaluació inclou diferents oportunitats per a l'aprenentatge personalitzat (p. ex.: activitats de reforç, d'aprofundiment, per a cobrir interessos o necessitats personals). Pot incloure-hi activitats opcionals com a crèdits extra.</p>	
☐	<p>26 El sistema d'avaluació inclou les conseqüències, si n'hi ha, del retard en els enviaments de les activitats.</p>	

☐	27	Les activitats requereixen la creació d'artefactes en formats variats, segons l'objectiu de cada activitat (assaig, article, carta, pòster, infografia, línia del temps, imatge interactiva, <i>screencast</i> , mapa conceptual, presentació de diapositives, animació, <i>stop motion</i> , <i>visual thinking</i> , <i>timelapse</i> , <i>storytelling</i> visual en format vídeo o còmic, núvol de paraules, diagrama, blog, web, anunci, entrevista per a diari/ràdio/televisió, <i>e-portfolio</i> , etc.).	
☐	28	Es considera incloure la descripció dels resultats desitjats en les activitats d'avaluació (p. ex.: amb rúbriques o criteris d'avaluació). Opcionalment, poden incloure-hi models de «bons treballs».	
☐	29	Es considera l'emulació d'entorns autèntics (p. ex.: mitjançant estudis de casos, desenvolupament de projectes, aprenentatge empíric, activitats basades en problemes o reptes, aprenentatge-servei, etc.) a fi de facilitar la transferència al món real.	
☐	30	Es consideren les avaluacions inicial, continua i final, que contenen activitats que ofereixen a l'alumnat oportunitats per a fer un seguiment del seu progrés.	
☐	31	Dins del termini per a portar a terme les activitats es considera incloure-hi un cap de setmana perquè l'estudiantat dispose de més temps i facilitar així la seua realització (p. ex.: en una activitat de 15 hores programada per a una setmana, es considera establir la data de venciment el diumenge o dilluns següent, en comptes del divendres).	

☐	32	Es dona resposta a les tutories virtuals asíncrones en un termini màxim de 48 h (exclosos festius i caps de setmana). En cas de períodes justificats de no disponibilitat del professorat es notifica a l'estudiantat. Es facilita la realització de tutories síncrones amb cita prèvia (p. ex.: per videoconferència o telèfon), quan calga.	
☐	33	Si es du a terme una avaluació continuada que inclou diferents activitats, l'estudiantat té accés a les seues qualificacions actualitzades per a comprovar el seu progrés a través del butlletí de qualificacions.	
☐	34	Es considera incloure-hi recomanacions sobre com s'han de realitzar certes activitats d'aprenentatge (p. ex.: una guia de lectura que explique què cal buscar en un article, etc.).	
☐	35	S'enuncia clarament quan i com es donarà retroacció a les activitats i si es permeten o es requereixen esborranys previs abans de la versió final. El professorat dona retroacció a les activitats amb una temporització adequada.	
☐	36	Les retroaccions són clares, positives, específiques i centrades a millorar l'aprenentatge.	
☐	37	Es recull l'opinió de l'estudiantat sobre els aspectes rellevants del curs i de la seua experiència en aquest, a través de l'Aula Virtual (p. ex.: amb Fòrums o Retroaccions —anònimes o no—) o bé a través de Google Suite (Formularis). Aquesta retroacció s'utilitza per a millorar el curs.	

Observacions

Secció D: ACCESSIBILITAT

Accessibilitat		Pla d'acció
☐	38 S'ha comprovat l'accessibilitat dels continguts amb els assistents d'accessibilitat de l'editor de textos de l'Aula Virtual i del programari que s'haja utilitzat (p. ex.: Microsoft Office) i, en cas que s'hagen detectat errors, s'han corregit.	
☐	39 En els documents de text, s'utilitzen estils de títol o encapçalament com a títols de les seccions per a facilitar la navegació amb tecnologies assistives. El nivell dels títols (Encapçalament 1, Encapçalament 2...) s'utilitza en l'ordre lògic correcte. No s'utilitzen tipus de lletra diferents, colors o formats (cursiva, negreta, etc.), o imatges, en comptes d'estils de títol.	
☐	40 S'utilitza una tipografia llegible, generalment <i>sans-serif</i> de 12 punts.	
☐	41 Els enllaços web tenen un text descriptiu –en comptes de mostrar només els URL o dir «feu clic ací».	
☐	42 Les taules s'utilitzen per a mostrar conjunts de dades, no per a maquetar el text. Les columnes s'han etiquetat correctament i s'ha proporcionat una llegenda o títol.	
☐	43 El contrast entre el color del text i el color del fons és suficient per a evitar dificultats a l'estudiantat amb baixa visió (p. ex.: text negre sobre fons blanc).	

☐	44	No s'utilitza el color com a única manera de transmetre informació. El text, els gràfics i les imatges són comprensibles quan es veuen sense color.	
☐	45	Totes les imatges tenen un text alternatiu suficientment descriptiu.	
☐	46	Les presentacions tenen un títol únic per a cada diapositiva. Tot el text és visible en la «Vista en esquema» per a assegurar que és llegible pels lectors de pantalla. Totes les imatges tenen un text alternatiu suficientment descriptiu.	
☐	47	Els fulls de càlcul inclouen etiquetes per a les files i les columnes, així com etiquetes detallades per als gràfics i descripcions que destaquen la importància de cel·les clau, tendències i totals.	
☐	48	Tots els vídeos tenen subtítols. Quan el vídeo no té àudio rellevant, s'indica.	
☐	49	Tots els àudios tenen transcripcions.	
☐	50	Si hi ha videoconferència o emissió de vídeo en directe, s'han habilitat subtítols sincronitzats en el cas que alguna persona ho necessite.	

Observacions